

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

РОЙ ТЕТЯНА СЕРГІЇВНА

УДК 821.111-1.09(73)''196''=111

**МІЖ АМЕРИКОЮ ТА ІРЛАНДІЄЮ: ДОСВІД МІГРАЦІЇ В
РОМАНІ К.ТОЙБІНА «БРУКЛІН»**

035- Філологія
035.04 Германські мови та
літератури (переклад включно) - англійська

Автореферат
магістерської роботи на здобуття
ступеня магістра філології

Миколаїв – 2019

Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Робота виконано на кафедрі англійської філології Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент
СТАРШОВА Оксана Олександрівна,
завідуюча кафедри англійської філології,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Захист відбудеться 26 червня 2019 р. о 10⁰⁰ годині на засіданні атестаційної комісії Чорноморського національного університету імені Петра Могили (54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10).

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Міграція сприяла багатству і різноманітності культур, етносів і рас в розвинених країнах. Однією із таких країн вважається США. Америка вже давно сприймається як багатонаціональна та багатоетнічна країна. Люди зі всього світу іммігрували до Сполучених Штатів протягом кількох сотень років. Багато іммігрантів розглядають Сполучені Штати як країну можливостей, оскільки вони представляють їм варіанти життя, яких вони не мали у своїх країнах. Серед країн, які мігрували до Америки була і Ірландія.

Ірландська міграція в 40-х - початку 50-х рр. XIX ст. є найбільш важливою історичною подією періоду «Великого Голоду». Ірландські емігранти оселилися в різних місцях - Великобританії, Австралії, Канаді, однак переважним місцем для більшості була Америка. Ірландці періоду «Голоду» були готові продати все, що мали, перетнути Атлантику і почати життя в невідомій їм країні і ніколи не повернутися назад.

Вивчення ірландської міграції вже протягом багатьох років привертає увагу лінгвістів, психологів, соціологів, та інших вчених, що працюють у галузі гуманітарних наук. Серед вчених, які займалися вивченням ірландської міграції були такі, як ірландський дослідник Д. Лі, професори Д. Долан, С. Дафі, М. Лоуренс, Р. Кеннеді, М. Голдштейн та багато інших.

Актуальність теми роботи зумовлена тим, що міграційні процеси відобразилися в творчості ірландського письменника К. Тойбіна. У своєму романі «Бруклін», К. Тойбін висвітлює ірландсько-американську історію іммігрантів та перешкоди, з якими вони стикаються протягом десятиліть. Його книга демонструє, що основні соціальні виклики, з якими стикаються мігранти, ґрунтувалися на дискримінації через існуючі стереотипи. Саме тому наше дослідження спрямоване на вивчення особливостей ірландської міграції в Америку.

Об'єкт дослідження – специфіка ірландської міграції на основі роману К. Тойбіна «Бруклін».

Предмет дослідження - проблема ідентичності та асиміляції ірландського мігранта, як це представлено в романі Тойбіна.

Мета полягає у визначенні досвіду ірландської міграції до Америки на основі роману К. Тойбіна «Бруклін».

Зазначена мета передбачає вирішення таких **завдань**:

- Розглянути поняття «міграція» та «культурний шок»;
- Проаналізувати історію та фактори ірландської міграції до Америки;
- Розкрити особливості теорії травми як літературознавчої категорії;

-Виявити та описати досвід ірландського мігранта в романі «Бруклін».

Характер дослідження зумовив необхідність застосування таких **методів**, як: культурно-історичний метод (спрямований на виявлення контекстів формування ірландської міграції та її репрезентації в культурній продукції); біографічний метод (міграція та її зв'язок з біографією письменника); метод мікроаналізу (спрямований на дослідження фрагментів твору).

Новизна даної роботи полягає в тому, що вперше українське літературознавство звертається до специфіки ірландської міграції до Америки, а також до творчості К.Тойбіна.

Практичне значення роботи передбачає можливість застосування в спецкурсах із літератури та лінгвістики, при розробці програм навчання англійської мови та навчально-методичних матеріалів. Одержані результати можуть також застосовуватися в науково-навчальній роботі студентів при написанні курсових і дипломних робіт.

Структура та обсяг роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 76 сторінки. Текст роботи становить 65 сторінки. Список використаних джерел містить 89 позицій, з них 79 – іноземною мовою.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **Вступі** дається загальна характеристика роботи, обґрунтовується актуальність і наукова новизна обраної теми, аналізується стан її розробки, визначаються мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження, його теоретико-методологічні засади, вказується практична цінність дослідження, містяться відомості про структуру, зміст й обсяг магістерської роботи.

Перший розділ роботи «Ірландська міграція до Америки» містить три підрозділи. У **підрозділі 1.1. «Психологічні та психофізіологічні прояви міграції»** висвітлено психологічних ризики, серед яких: зміна системи цінностей, зокрема знецінення сімейних стосунків та особистої свободи. Всі ці психологічні ризики зазнає мігрант під час перебування у іншій країні. Багато психологів вважають, що психічні процеси впливають на організм. Основне припущення в психофізіології полягає в тому, що поведінкові, когнітивні, емоційні та соціальні події відображають всі фізіологічні процеси.

Також було виділено основні показники успішності соціокультурної адаптації мігрантів. Серед яких, налагодження позитивних зв'язків з новим середовищем, вирішення щоденних життєвих проблем (школа, сім'я, побут,

робота); участь у соціальному й культурному житті приймаючого суспільства; адекватність у спілкуванні та у міжкультурних відносинах. Таким чином, крім суто соціальних показників, основними, вирішальними є ознаки психологічного благополуччя, гармонійності і зрілості особистості, тобто все те, що безпосередньо пов'язується з поняттям психологічного здоров'я.

У *підрозділі 1.2. «Мігранти та культурний шок»* виділено етапи культурної адаптації запропонованим соціологом Григорієм Трифоновичем. Перший етап - так званий «етап медового місяця». На цьому етапі ірландські мігранти відчують захоплення новим середовищем. Вони мають різні очікування та мрії про те, що вони хотіли б здійснити в Сполучених Штатах. Другий етап називається «Стадія ворожнечі». Трифонович вважає, що на цьому етапі більшість людей, насамперед, відчують появу або навіть депресію внаслідок труднощів, пов'язаних із задоволенням у новому середовищі. Ірландські мігранти розчаровані, бо вони можуть не знати мови, звички, звичаї, менталітет або цінності людей в країні. Третій етап відомий як «Гумор або інтеграція». На цьому етапі мігранти стають більш знайомі з їх новою культурою, її цінностями та менталітетом людей. Назва цього етапу впливає з того факту, що мігранти починають пристосовуватися до свого нового способу життя, створюють нових друзів і виконують свої мрії. «Домашній етап» - це останній етап культурної адаптації. Ірландські мігранти починають ототожнюватися з американським стилем життя, вони знають мову, здатні працювати і жити у своїх нових будинках.

Культурний шок змінює звичне середовище і у значній мірі залежить від набору зовнішніх та внутрішніх факторів. Досвід всіх попередніх адаптацій людини складає його адаптативну біографію, яка фіксується в соціальних стандартах, стереотипах та звичках. Соціокультурне середовище відчувається як найбільш важливе середовище, яке оточує людину, її зміни тягнуть за собою неприємне почуття дискомфорту і подиву при усвідомленні різниці між культурами, внаслідок чого виникає необхідність в зміні системи цінностей, етнічної ідентичності та набуття нових соціальних навиків.

У *підрозділі 1.3. «Історія та фактори ірландської міграції до Америки»* позначено основні фактори та причини міграції ірландців до Америки. Було визначено, що бідність, безробіття, стихійні лиха, економічні та політичні чинники та відсутність яскравих перспектив для поліпшення були основними причинами початку важкої подорожі. Величезним фактором був ірландський картопляний голод (1845-1849), відомий також як «Великий Голод», або на ірландському «An Gorta Mór». Еміграція голодних років стала вираженням відчаю ірландців. Ірландці направлялися в Сполучені Штати (Нью-Йорк, Бостон), Британську Північну Америку (Квебек, Монреаль), Великобританію (Лондон, Ліверпуль), Шотландію (Глазго), порти Північного Уельсу (Ньюпорт, Кардіфф). Якщо до «Голоду» ірландці дивилися на еміграцію як на вигнання, то тепер бачили в ній бажаний порятунок.

Сполучені Штати стали притулком і центром ірландців, які ставили собі за мету боротьбу за звільнення Ірландії. Багато ірландців їхали в США з надією відновити боротьбу за визволення своєї країни. Ірландія перетворилася в єдину країну Європи з постійним, систематичним зменшенням населення. В цілому, на думку ірландського історика Т. Фрімена, «Ірландію, з 1845 року покинуло не менше 6 млн осіб, причому, на відміну від італійців, ірландці досі рідко повертаються на батьківщину». Загострення економічних проблем, голод, революції, кліматичні зміни - все це важливі чинники міграції. Повторні неврожаї картоплі зіграли значну роль в трагічних подіях тих далеких років. Мільйони ірландських чоловіків, жінок і дітей приїхали в Америку в пошуках кращого майбутнього. Часто ірландці не знали, де вони, в кінцевому підсумку, опиняться. Під час процесу імміграції ситуації змінювалися та маршрути перенаправлялися.

Другий розділ – «Травма як літературознавча категорія» – складається із двох підрозділів. **Підрозділ 2.1. «Особливості теорії травми»** описує колективні та індивідуальні травми. Індивідуальну та колективну травму об'єднує те, що обидві вони виникають в результаті шоку. Індивідуальна травма досліджується, в основному, в рамках психіатрії та позначається терміном посттравматичний синдром (ПТСР). В даному випадку вивчається механізм отримання, обробки та репрезентації травми в свідомості. Колективна травма включає наступні компоненти: катастрофа (саме радикальне подія чи ситуація, з якими суспільство раніше не стикалося - наприклад, війна або життя в тоталітарній державі); досвід (те, що отримують люди, які зіткнулися з катастрофою); свідки (люди, які мають досвід катастрофи). Колективна травма може транслюватися з покоління в покоління. Тому навіть люди, які живуть через кілька поколінь після катастрофи, можуть створювати твори культури або демонструвати звички, в яких відбивається колективна травма, пов'язана з цією катастрофою.

У підрозділі 2.2. «Художня література і теорія травми» магістрант розглядає травму у літературі. Всі людські явища відображені в літературних творах і пов'язані зі світом через прості художні засоби. Без сумніву, травма існує як частина людських проблем з самого початку людської історії. Як світ розвивається з одного віку в інший, так зростає література та історія. Травма так чи інакше поширена у всіх формах літератури. Вона виступає як тіньова частина всіх наративів, які розповідають про історію, мемуари, агонії і скорботи письменника або про створені предмети (персонажі).

Художня література репрезентує травматичний досвід та являє собою особливу форму репрезентації травми. Багато дослідних робіт, дисертацій і дисертацій були виконані і знаходяться в процесі дослідження до теперішнього часу щодо травми в літературознавстві. Травма в літературі є обов'язковим читанням, яка дозволяє оцінити гнучкі уявлення про травму, включаючи ідею травми, як невротичну, жахливу, страшну та приємну розповідь.

Третій розділ – «Досвід міграції у романі Колма Тойбіна «Бруклін» » – складається із трьох підрозділів. **Підрозділ 3.1. «Літературна біографія К.Тойбіна»** було проведено біографічний аналіз життя та творчості Колма Тойбіна. Було представлено факти із життя письменника у хронологічному порядку, а також проведено синтез впливу життєвих обставин на написання автором творів. Виділено основні теми та мотиви у творчості Колма Тойбіна, надано назви творів, написаних автором у період із 1990 по 2010 роки. Колм Тойбін відомий за своїми вишуканими романами. В його романах висвітлюються соціальні та політичні теми. Письменник також писав про вражаюче життя ірландських жінок і гомосексуальних чоловіків у різноманітних контекстах. Багато критики та несхваленень були у бік його творчості, проте це його не зупиняло, а навпаки він продовжував дивувати світ новими романами. Він також полюбляв досліджувати традиції таких країн, як Іспанія, Південна Америка та його рідної країни - Ірландії. Також він дуже любив писати про життя ірландських мігрантів за кордоном.

У підрозділі 3.2. «Ідентичність мігранта в творчості К.Тойбіна» досліджено роботи ірландського письменника Колма Тойбіна. Було визначено, що протягом своєї літературної кар'єри Колм Тойбін часто повторював свої улюблені теми: історія, міграція та вигнання, будинок і сім'я, ідентичність геїв і порушення гендерних імперативів. Багато з його історій зосереджені навколо «аномальних» ідентичностей, які втілюють те, що колись вважалося «неправильним». У цьому сенсі політика, за яку, здається, автор виступає, полягає в тому, що для того, щоб Ірландія була толерантною країною її суспільство повинно розвивати розуміння до інших людей.

У підрозділі 3.3. «Поетикальні особливості роману «Бруклін» було проведено аналіз роману «Бруклін». Виділено основні теми та символи, які були присутні в романі. Також було встановлено, що Після Великого картопляного голоду в Ірландії жінки мали мало можливостей, для того щоб отримати роботу або здобути освіту. Тойбін зображує жіночих персонажів які можуть знайти роботу в Америці без особливих проблем. Ці робочі місця, хоча і не високооплачувані, проте не є надмірно важкими. Ейліш, наприклад, відвідує заняття з бухгалтерії, крім роботи в універмазі. Інші жінки також здатні збалансувати роботу і освіту, що говорить про те, що існує можливість поєднувати. Взагалі мова його персонажів проста та більша частина роману приділено саме описам жіночих героїв.

Підрозділ 3.4. «Досвід ірландського мігранта в романі «Бруклін» » присвячений стилістичному аналізу роману Колма Тойбіна під назвою «Бруклін». Було виявлено, що Тойбін у даному романі відображає факти та представляє травму у зв'язку з міграцією до іншої країни. Також він зображує ряд можливостей та наслідків міграції із якими стикалися ірландські іммігранти у Америці. Тойбін демонструє, як американці ставилися до

ірландського народу та показує безліч ситуацій з якими вони систематично піддавалися дискримінації. Зосередивши свою книгу на жіночих персонажів, Колм Тойбін успішно встановлює унікальний досвід ірландських жінок-мігрантів. Вони становили великий відсоток іммігрантів та приїхали до Сполучених Штатів Америки як незалежні люди, які бажають кращого життя. В цілому Тойбін зміг висвітлити всі соціальні та економічні реалії життя ірландського мігранта в Америці.

ВИСНОВКИ

Отже, Америка давно вважається країною імміграції та іммігрантів. Нові люди, що приїжджають до Сполучених Штатів протягом сотень років, вивчають нові місця, зустрічаються з новими людьми здійснюючи культурні обміни та створюють унікальну національну культуру - культуру, що цінує незалежність, відповідальність і стійкість. Ірландія являє собою єдину країну в Європі, де населення з середини XIX ст. протягом більше 100 років скорочувалася за рахунок еміграції.

Основною причиною ірландської міграції до Америки був Великий Картопляний Голод. Сполучені Штати Америки стали притулком для ірландців та пропонувала речі, які ірландці не могли знайти вдома: землю та економічні можливості. Повторні неврожаї картоплі зіграли теж значну роль в трагічних подіях тих далеких років. Мільйони ірландських чоловіків, жінок і дітей приїхали в Америку в пошуках кращого майбутнього. Часто ірландці не знали, де вони, в кінцевому підсумку, опиняться. Тим самим, Ірландія перетворилася в єдину країну Європи з постійним, систематичним зменшенням населення.

Також нами було визначено, що художня література репрезентує травматичний досвід. Всі людські явища відображені в літературних творах через прості художні засоби. Травма існує із самого початку людської історії. Як світ розвивається з одного віку в інший, так зростає історія та література. Травма так чи інакше поширена у всіх формах літератури. Травма виступає як тіньова частина всіх літературних робіт, які розповідають про історію, мемуари та скорботи письменника. Ідея травми включає невротичну, жахливу, страшну та приємну розповідь. Тому, аналіз травми в літературних роботах допомагає краще зрозуміти як психологічну, так і соціокультурну природу художнього письма.

Аналіз роману «Бруклін» дозволив нам зробити висновок, що основні соціальні виклики, з якими стикалися ірландські іммігранти в Америці, ґрунтувалися на дискримінації через існуючі стереотипи. З іншого боку, основними економічними проблемами, з якими зіткнулися ірландські іммігранти, були: нестандартне житло, погане ставлення до робочого місця та низька оплачувана робота. Завдяки детальному зображенню жіночих

персонажів, автор успішно зображує досвід ірландських жінок-іммігрантів. Вони склали великий відсоток іммігрантів і приїжджали до Сполучених Штатів Америки як незалежні люди, які бажають продовжити свою кар'єру та здобути освіту. Ірландський письменник зміг виділити всі ці реалії, деталізуючи життя персонажів у своїй книзі та продемонстрував соціальні та економічні реалії в романі «Бруклін».

Таким чином, в результаті проведеного дослідження, можна зробити висновок, що Ірландці зіткнулися з багатьма труднощами, такими як культурний шок, меланхолія, депресія та туга по дому. Майже всі ірландські мігранти зіткнулися із культурною адаптацією в Америці та з плином часом їм ставало легше. Письменник Колм Тойбін зображує унікальний досвід ірландського мігранта в романі «Бруклін». «Бруклін» являє собою сумну історію про ірландську еміграцію 1950х років.

Тойбін зображує протистояння головної героїні та дає дрібні деталі для того, щоб описати життя ірландської мігрантки Ейліш в Америці. По-перше, він детально описує переїзд головної героїні до Америки: як вона долала труднощі на кораблі чи як намагалася перетнути кордон. По-друге, Тойбін вдало відтворює перші враження головної героїні у новій країні. По-третє, Ейліш мала чотири стадії культурної адаптації в Америці та це вдало відображено в романі.

АНОТАЦІЯ

Рой Т.С. Між Америкою та Ірландією: досвід міграції у романі Колма Тойбіна «Бруклін». – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття ступеня магістра філології за спеціальністю 035-Філологія 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно) - англійська. – Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв, 2019.

Ірландська міграція в 40-х - початку 50-х рр. XIX ст. є найбільш важливою історичною подією періоду «Великого Голоду». Ірландські емігранти оселилися в різних місцях - Великобританії, Австралії, Канаді, однак переважним місцем для більшості була Америка. Саме міграційні процеси відобразилися в творчості ірландського письменника Колма Тойбіна. Метою даної роботи є визначення досвіду ірландської міграції до Америки на основі роману Колма Тойбіна «Бруклін». У своєму романі «Бруклін», Колм Тойбін висвітлює ірландсько-американську історію іммігрантів та перешкоди, з якими вони стикаються протягом десятиліть. Його книга демонструє, що основні соціальні виклики, з якими стикаються мігранти, ґрунтувалися на дискримінації через існуючі стереотипи.

Ключові слова: ірландська міграція, Великий Голод, Колм Тойбін, іммігранти, дискримінація, стереотипи.

АННОТАЦИЯ

Рой Т.С. Между Америкой и Ирландией: опыт миграции в романе Колма Тойбина «Бруклин». - На правах рукописи.

Магистерская работа на соискание степени магистра филологии по специальности 035-Филология 035.04 Германские языки и литературы (перевод включительно) - английский. - Черноморский национальный университет имени Петра Могилы, Николаев, 2019.

Ирландская миграция в 40-х - начале 50-х гг. XIX в. является наиболее важным историческим событием периода «Большого Голода». Ирландские эмигранты поселились в разных местах - Великобритании, Австралии, Канаде, однако предпочтительным местом для большинства была Америка. Именно миграционные процессы отразились в творчестве ирландского писателя Колма Тойбина. Целью данной работы является определение опыта ирландской миграции в Америку на основе романа «Бруклин». В романе «Бруклин», Колм Тойбин описывает ирландско-американскую историю иммигрантов и препятствия, с которыми они сталкиваются на протяжении десятилетий. Его книга показывает, что основные социальные вызовы, с которыми сталкиваются мигранты, основывались на дискриминации из-за существующих стереотипов.

Ключевые слова: ирландская миграция, Большой Голод, Колм Тойбин, иммигранты, дискриминация, стереотипы.

SUMMARY

Roi T.S. Between America and Ireland: the experience of migration in Colm Toibin's novel "Brooklyn". – Manuscript.

The thesis for the Masters Degree in Philology, specialty 035 – Philology 035.04 – German languages and literature (translation included) - English . –Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2019.

Irish migration in the 40's and early 50's of the XIX century is the most prominent historical event of the Great Famine period. Irish immigrants settled in different places - Britain, Australia, Canada, but the predominant place for most was America. It is the migration processes that were reflected in the work of the Irish writer Colm Toibin. The purpose of this work is to determine the experience of Irish migration to America based on Colm Toibin's novel "Brooklyn". In his novel "Brooklyn", Colm Toibin describes the Irish-American history of immigrants. His book shows that the main social challenges faced by migrants were based on discrimination and stereotypes.

Key words: Irish migration, Great Hunger, Colm Toibin, immigrants, discrimination, stereotypes.